

Jó nemzetközi gyakorlatok

Kötségvetési irányelvek

A költségvetési irányelvek célja, hogy előzetesen nyilvánosságra hozza a kormányzat tervezett intézkedéseit, ennek révén tartalmi vita alakulhasson ki a kijelölt irányokról és az azok eléréséhez szükséges intézkedésekről.

Az Egyesült Királyság irányelveiben¹ az intézkedéseket a kormányzat hosszú távú céljaihoz igazítva mutatja be, és a leírásoknak része a mögöttes feltételezések és kívánt hatások is. Ilyen tartalmi magyarázat például a gyakornoki programok keretének növelése (55-56.o.). Az olvasó számára különösen hasznos, hogy a tervezett intézkedések több éves költségvetési hatásait külön táblázat foglalja össze (78-80.o.), külön kiemelve a költségvetési egyenleget nem érintő tételeket (83.o.). Az átgondolt kormányzati intézkedéseket mutatja, hogy a 2. fejezet egésze az intézkedések adószabályokban jelentkező módosításait sorolja fel.

Dél-Afrikában a költségvetési irányelvek a középtávú költségvetési keret részét képezik.² A dél-afrikai példában a vezetői összefoglaló tartalmazza a stratégiai célok és a tervezett intézkedések megfeleltetését. A dokumentum középtávú tervezési szerepét mutatja, hogy a meghatározott kiadási limitek stabilak maradnak az évek során (24. o. 3.2 táblázat). Az egyes szektorokra vonatkozó tervek változatlan kiadási szintek esetén prioritások formájában jelennek meg, mint például a védelmi minisztérium a számítógépes infrastruktúra fejlesztése helyett a légierőt részesíti előnyben a tervezéskor (41.o.), míg a források növelése annak indoklásával, például oktatásban a bérek növelése, vagy közszolgáltatások esetén a vízszolgáltatások fejlesztése (42-43.o.). Kevésbé kiforrott, de hasonló felépítésű a kenyai irányelvek, ahol az egyes szektorokra vonatkozó leírások a szektor számára kijelölt célokat, eddigi eredményeket és az intézkedéseket vagy a megoldásokat sorolja fel.

Féléves jelentés

Számos ötletet lehet kiemelni a sri lankai³ féléves jelentésből. Az aktuális társadalmi helyzetről nyújtanak átfogó képet a haladást mérő indikátorok, mint az internethozzáférés aránya, írástudók aránya a népességben belül, digitális írástudók aránya, 1000 főre jutó kórházi ágyak, stb (vii-viii.o.). A főbb bevételi előirányzatoknál az eltérés fő okát írja le a dokumentum, például az ÁFÁ-nál a kulcs emelésének hatását, illetve az ÁFA szerkezetének megoszlását (23-24.o.). Szintén hasznos kiegészítő

¹ Elérhetőség:

https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/263942/35062_Autumn_Statement_2013.pdf

² Dél-Afrika:

<http://www.treasury.gov.za/documents/mtbps/2013/mtbps/MTBPS%202013%20Full%20Document.pdf>

Kenya: http://www.treasury.go.ke/component/jdownloads/send/36-budget-statement/227-2014-budget-policy-statement.html?option=com_jdownloads

³ Elérhetőség: <http://www.treasury.gov.lk/documents/10181/12882/2017/855362d8-5946-4bdc-962d-fce5faa53ce4>

táblázat a bevezetett adóváltozások összefoglalása azok hatályba lépési dátumával együtt (27-28.o.), illetve az egyedi minisztériumi kiadásokat felsoroló táblázat (39-56.o.). A költségvetésen kívüli információkkal kapcsolatban a kormány által vállalt garanciák tételes állománya (58-60.o.) és az állami tulajdonú vállalatok helyzetéről szóló beszámoló, azok hitelállománya, eredménye és kifizetett osztaléka hasznos információ (61-69.o.).

Pápua Új-Guinea⁴ féléves jelentése a dokumentum fő célját szem előtt tartva a költségvetés első félévi tényleges és az éves várható teljesüléséről szól. Egyszerű módon bemutatja az éves várható teljesülést (28-29.o.) az előző évi tény, a tárgyévi elfogadott és módosított törvényi előirányzatokhoz képest, illetve a fontosabb tételek esetében rövid magyarázattal szolgál az eltérés okáról, megfigyelt trendekről (például a jövedelemadók a 16. oldalon).

Korszerű informatikai rendszere révén az ugandai⁵ költségvetési dokumentumok mindegyike rendkívül részletes információkat tartalmaz. A féléves jelentésben programok szerinti bontásban megtalálható az adott programra felhasználásra bocsátott és elköltött összeg közgazdasági bontásban, a felhasználáshoz kapcsolódó indoklás, az el nem költött források indoka, az előírt teljesítménymutatók aktuális állapota és az ahhoz fűződő magyarázat. (Például ugandai útkezelési hatóság 296-301.o.)

Költségvetési törvényjavaslat

Az Egyesült Királyság⁶ költségvetési törvényjavaslata indoklásában a kormányzat által kijelölt stratégiai célok szerint csoportosítva részletezi a költségvetésen keresztüli intézkedéseket. A kijelölt stratégiai cél (például növekedés elősegítése) főbb kijelölt irányokra bomlik (digitális infrastruktúra fejlesztése, üzemanyagok adójának mérséklése, munkavállalók képzettségének növelése), majd ezekhez a kijelölt irányokhoz kapcsolódnak a konkrét cselekvések (pl. 100 megabites internet elérhetővé tétele valamennyi lakos számára). Az áttekinthetőséget segítik a célért tett korábbi intézkedések összefoglalása (35.o.), az újonnan bevezetett (64-65.o.) és a korábbi évek (66-67.o.) intézkedések költségvetési hatásai. Külön említésre méltó a külön dokumentumban szereplő elemzés az adóváltozások jövedelmi decilisek szerinti hatásáról,⁷ valamint a költségvetési intézkedések költségbecsléseinek leírása.⁸

⁴ Elérhetőség:

http://www.treasury.gov.pg/html/national_budget/files/2013/budget_documents/Related%20Budget%20Documents/2013.myefo.report.pdf

⁵ Elérhetőség:

http://budget.go.ug/budget/sites/default/files/National%20Budget%20docs/Semi%20Annual%20BPR%2013_14.pdf

⁶ Elérhetőség:

https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/416330/47881_Budget_2015_Web_Accessible.pdf

⁷ Elérhetőség:

https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/413877/distributional_analysis_budget_2015.pdf

⁸ Elérhetőség:

https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/413895/Policy_Costings_1800.pdf

Egyesült Államok⁹ törvényjavaslatának kiegészítő dokumentumaiból kiemelendő a több forgatókönyvet vizsgáló érzékenységvizsgálat (AP 17.o.), a GDP-arányos államadósság és a költségvetési egyenleg hosszú távú alappályájának bemutatása, valamint a tervezett főbb költségvetési intézkedések hatása az egyenlegre (24-26.o.), a társadalmi haladást jelző mutatószámok (52-53.o.).

Az eddig említettekhez képest a dél-afrikai¹⁰ törvényjavaslat újítása az állami vállalatokkal konszolidált kiadások bemutatása (148-149.o.) és a javaslatban előforduló szakkifejezések szószeredete (179-194.o.).

⁹ Elérhetőség: <https://www.gpo.gov/fdsys/pkg/BUDGET-2016-BUD/pdf/BUDGET-2016-BUD.pdf>

Analytical Perspectives: <https://www.gpo.gov/fdsys/pkg/BUDGET-2016-PER/pdf/BUDGET-2016-PER.pdf>

¹⁰ Elérhetőség: <http://www.treasury.gov.za/documents/national%20budget/2014/review/FullReview.pdf>
<http://www.treasury.gov.za/documents/national%20budget/2014/ene/FullENE.pdf>